

R. P. Thomæ Tamburini Ë Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

6. An ex bonis creditis, vel ab alio datis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

quorum incolae ritu Graeco viventes, tempore quadage-
simae, non solum abstinent, à lacticiis, sed etiam ex
suo ritu à piscibus sanguinem habentibus. Inquit iam,
an bulla (ut etiam quoad alia privilegia) proficiat.

Respondeo. Tum quoad dictum privilegium de lacti-
ciniis, tum quoad alia, prodest: quia etiam ipsi sunt
fideles, & in hoc regno, ubi bulla promulgatur, com-
morantur, nec est unde ipsi excipi debeant. Quare virtute
ipsius Bullae, licet illis committere lacticia, diebus
veritis, & per consequens, immo potiore ratione, pisces
sanguinem habentes, privilegium enim concedens lacti-
cinia, multo magis concedit pisces cuiuscumque gene-
ris, qui magis distant à carnibus, quam lacticia. Ita
Bardi in *Bull. par. 3. tr. 1. c. 2. sect. 1. n. 2. in 2. edit.*

§. III. Ex bonis sibi à Deo collatis liberaliter contulerit.

1. **T**ametsi in hac clausula non decernatur, quanta
debeat esse elemosyna porrigenda ab eo, qui
bullam sumere intendit, quia tamen Pontifex concedit,
eam debere decerni à Commissario, ideo eius taxae stan-
dam est. Verba Greg. XIII. à subsequentibus Pontifici-
bus confirmata haec sunt. *Item conceditur facultas com-
missario, ut dictam subventionis quantitatem à Fidelibus, ut
praedicatur, pro Vivis, & Defunctis, iuxta personarum qua-
litatem, & bonorum quantitatem, arbitrari possit.*

2. At vero, quantum ipse decrevit? Respondeo. Pro
Indis, & Hispanis in India degentibus, pro quibus maior
quantitas decreta, vide Trullenchi. lib. 1. in *Bull. §. 1.*
aub. 2. Pro nostris regionibus (id quod scire, ad nos per-
tinet) Commissarius decrevit sequentem realem taxam.
Ita Trullenchi. *ibid.* Scito autem realem unum valere
unum tarenum monetæ Siculae, & grana quatuor cum
eiusdem grani quarta.

3. Pro Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, Inquisito-
ribus, dignitatibus, & pro insignibus quibusdam perso-
nis, quas mox indicabimus §. 7. n. 4. elemosyna pro bul-
la vivorum est octo Realium Castellanos, hoc est
monetæ Siculae, decem tarenorum, & granorum de-
cim.

4. Pro communibus personis: pro eadem vivorum
bullae, est elemosyna duorum realium, hoc est monetæ
Siculae tarenorum, duorum & duodecim granorum cum
dimidio.

5. De elemosyna danda pro bulla lacticiolorum, quæ
Sacerdotibus favet, dicam infra c. 8. §. 5.

Videm danda pro bulla defunctorum, dicam c. 15.
§. 2. n. 8. Et pro bulla compositionis c. 26. §. 6.

His prælibatis multa sunt dubitationes hic enodon-
dæ, quas in sequentibus §. iam solvimus.

§. IV. An ex bonis furtivis, vel usurariis dari elemosyna
possit pro Bulla.

1. **Q**uoniam Bullæ tenor habet, ut ex propriis bonis
eiusmodi elemosyna porrigatur dubitabis, quid
si ex bonis furtivis? hoc autem nomine intelliguntur
hic etiam usuraria.

2. Respondeo. Doctores fere communiter (præter
unum Rodriquez ap. Galleg. mox citandum) loquentes
hac de re, Acoſta, Vega, Trullenchi, Bardi, Mendo,
Macedo, Escobar, Diana, quos citat, sequiturque Gal-
legus, in *Bull. c. 14. dub. 182.* absolute, & sine ulla distin-
ctione docent furtiva pecunia sumi bullam non posse:
quia discretis verbis dicit Pont. fex (ex bonis sibi à Deo
collatis.) Adde hanc debere esse elemosynam: sed ex
D. Thoma, 2. 2. q. 32 & communiter, consistere elemosy-
na ex bonis laicis, non potest.

3. Ut hæc doctrina explicatius habeatur, sic distin-
guendum est. Si sermo sit de ipsa pecunia in individuo
furtiva, quando fur aliam propriam non habet, certa est
prædicta doctrina propter rationes optime iam allatas.

4. At vero quando fur aliam habet propriam quam

Pars III.

possit dare pro bulla, ipse tamen pro bulla furtivam det,
valebit bulla, quia tunc materiale quid est, dare hanc
furtivam cum iam cum illa fiat elemosyna æquivalen-
ter. Ita Bardi in *Bull. p. 2. t. 1. c. 1. b. sect. 3. n. 18.*

5. Præterea si loquamur de pecunia furtiva, quæ fuerit
immixta cum alia propria furtis, ita ut discerni nequeat,
cum iam illa transierit, propter illam unionem & mix-
tionem, in dominium furis (ut dixi in *libris decalogi*,
tr. 3. c. 3. §. 4. n. 3.) potest utiliter ex illa dari elemosyna,
remanente semper ipsi furi onere restituendi id, quod
iniquè abstulit. Si ergo ex illa facere elemosynam valide
fur potest, valide consequenter cum illa bullam acci-
piet, unde & illius privilegii fruetur. Ita Mendo in *Bull.*
d. 4. c. 1. n. 6.

6. Huc facit casus sequens. Titius furatus est v. g. do-
cem bullas à depositatio, easque distribuit fidelibus, sive
pro elemosyna ordinaria duorum realium, sive minus,
retenta pro se pecunia, inquit an fideles, qui data
ea elemosyna accipiunt bona fide bullas, utiliter acci-
pian.

Respondeo accipere inutiliter, quia bullæ privilegia
conceduntur sub conditione elemosynæ dandæ Regi
in subsidium belli contra infideles, quæ elemosyna hic
non adest. Unde licet, dum bona fides durat possint
dicti fideles vsci v. g. lacticiis, tamen cognita veritate,
non poterunt. Quod si bona fide absoluti fuerit à reser-
vatis, esto propter bonam fidem absoluti ab ipsis indi-
rectè fuerint, at re cognita, debent eiusmodi peni-
tes de iisdem reservatis directam à legitimo confessorio
absolutionem obtinere. De his absolutis bona fide vide
multa à me dicta in *lib. de Sac. l. 5. de Penit. de Cas. res.*
c. 12. §. 2. n. 7.

§. V. An ex pecunia habita ex turpi lucro.

1. **M**eretrice v. g. habens pecuniam ex meretricio,
potestne cum hac bullam utiliter accipere?

Respondeo. Potest: quia quamvis illa peccaverit, dum
eas, medio peccato, lucrata est, tamen pecunia sua est,
suoque sub dominio, ut alibi satis explicuimus, ergo de
suo elemosynam illam dat, dictisque privilegiis bullæ
frui merito potest. Idem dic in similibus.

§. VI. An ex bonis creditis, vel ab alio datis.

1. **T**res hic sunt casus: primus: Titius obtinet à Com-
missario bullam credito, hoc est, promittit Titius,
se post sex menses v. g. traditur elemosynam præscri-
ptam, utiliter ne bullam obtinet.

Respondeo, & primo quidem Dico, manifeste inuti-
liter, si habet animum eam elemosynam non tradendi,
quia sic nullam tribueret. At si ipso initio acceptionis,
animum habet tradendi (qui est casus propositus) Dico,
utiliter etiam pro his prioribus mensibus antequam pro-
missum solvat. Ratio est, quia id concedit Commissa-
rius Generalis apud Mendo *dis. 14. num. 4.* & merito obli-
gare enim se ad dandam elemosynam, elemosyna
est: Atque eiusmodi certe est communis praxis, idque
cum emolumento Regis, nam se multi bullam acci-
piunt quod non facerent, si numerato cogerentur pecu-
niam deponere.

Quod si quis habeat initio animum non tradendi, sed
post sex menses v. g. mutet voluntatem, velitque dare,
tunc sane à die, qua eiusmodi bonam voluntatem habet,
lucrati potest privilegia bullæ usque ad finem anni dura-
tionis bullæ, quia tunc iam legitime pro illis postero-
ribus mensibus bullam habet, quam legitime antea non
habebat, Ita Bardi *l. c. sect. 6.*

Contra, si initio habuit intentionem tradendi elemo-
synam, & postea transactis seu v. g. mensibus mutet vo-
luntatem, nolique elemosynam largiri, Dico à die
quo non elagiri proponit, non lucraturum privilegia,
quia hæc dantur sub conditione elemosynæ, quamvis,

P p propter

propter bonum animum solvendi, quo promisit, frui illis privilegiis in prioribus mensibus potuerit.

2. Sed quid si bona fide quis promisit, sed deinde propter impotentiam inculpabilem, stare promissis non possit fructurne toto anno bullæ privilegiis.

Respondeo. Fruetur, quia privilegium semel rite obtentum non potest tolli à superveniente impedimento inculpabili, nec rex amittit huiusmodi elemosynam, jam enim distributor bullarum illam resarcit, quando enim sic creditor bullas distribuit, ipse se obligat ad solvendum, & ita declaravit ipse Commissarius.

3. Secundus casus est de bonis alienis donatis. Casus v. g. meus amicus suis pecuniis accipit bullam pro me. Valetne ea mihi, si eam acceptem.

Respondeo. Valet, nam sic virtualiter elemosynam facis, est enim perinde ac si tibi amicus pecuniam daret, quam tu deinde elemosynam dares pro bulla.

4. Tertius casus est de religiosis, qui ut dixi c. 3. §. 1. n. 12. possunt frui privilegiis aliquibus bullæ. Petrus v. g. religiosus sumpsit bullam, largiendo elemosynam ex pecuniis ipsi donatis ab amico, ut uterne valide bulla? Dubitatio autem fundatur in eo, quod religiosus, etiam si ab amico, posita quacumque superioris licentia, habeat pecuniam, illa non est ipsius, siquidem quidquid religiosus acquirit, Monasterio acquirit, ergo non potest verificari, quod elemosynam ex suis bonis impertient, quod requiritur necessario, ut bulla frui quis possit.

Respondeo, omittendo alias explicationes, Pontificem, quandoquidem in tenore bullæ illam modo dicto concedit nominatim etiam religiosis, huic defectui satis, superque supplere.

§. VII. Quenam elemosyna porrigenda ab insignibus personis.

Et quanam porrigenda à Pauperibus.

1. Cardinales, Primates, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates habentes Jurisdictionem Episcopalem, Inquisitores, & dignitates Ecclesiarum Cathedralium, Duces, Marchiones, Comites, Commendatores, Maiores, Proreges, Capitanei, Generales; & alii Officiales Curie sue Majestatis (qui sunt hi Officiales, vide apud Trullench. lib. 1. in bulla §. 3. dub. 1. n. 2.) Domini Vassallorum, dictorumque uxores, suis viris viventibus, debent pro bulla præstare elemosynam octo realium, hoc est, ut supra dixi, tenorum decem, & granorum decem monetæ Siculæ.

2. Jam dubitabis primo, circa hos, an Vicecomites, Barones, Praetores Urbium, Senatoresque Civitatum, si non sint Domini Vassallorum, ut etiam Fiscalis in Tribunali Inquisitionis, ut idem Filii Ducum, similesque si nullo Titulo, vel Dominio gaudent, an inquam, hi obligentur tradere octo reales.

Respondeo, non obligari, quia hos, si Domini Vassallorum non sint, Commissarius, in taxa ab ipso definita octo realium, non designat; expressio autem eorum, qui designantur, est manifesta exclusio aliorum. Ita Mendo d. 14. num. 12. & 15. & Gallegus l. c. 13. dub. 194. Quod si Domini sint Vassallorum, debent omnino octo tradere, quia ita disposuit Commissarius, ut vidimus num. 1.

3. Si Rex aliquis exterius in regnum, ubi bulla promulgatur, accederet, ut etiam illi omnes, quos nos Principes in nostro regno habemus, obligantur teste Mendo ibid. n. 14. ad octo, siquidem satis includuntur à Commissario in illis similibus dignitatibus Ducis, Marchionis &c.

Prædicti duces &c. si carent Vassallis.

4. Dubitabis secundo. An prædicti Duces, Marchiones &c. si Vassallis careant, præstare debeant octo reales.

Respondeo. Negat Bardi, affirmat Mendo; Verum si diligenter eorum rationes hinc inde ab ipsis elatae considerentur, debent convenire in hunc modum. Si quis ne Ducis nomen, nullamque habeat ex eo Titulo, sed nomine dignitatem, vel privilegium, vel Praerogativam jurisdictionem totam in Vassallis, filio renuntiari; tunc hic Pater sufficienter dabit duos reales, quia nec dignitatem habet, nec jurisdictionem, nec in actu nec in habitu supra Vassallos. At si, quamvis Vassallis, ac jurisdictione omni quis careat, Titulum tamen Ducis cum pluribus, quos Titulatos vocamus, & vere sint huiusmodi, nam coram Prorege caput v. g. cooperant, aliique quibusdam secularibus exemptionibus fruuntur, stare debent octo, quia hi vere, & in omni propinquitate sunt Duces, Marchiones &c. Huius etiam gentis sunt filii horum, si titulum vere habeant cum prædictis præminentibus (licet proventibus omnibus Pater gaudeat) quia jam dignitatem habent. Ita Gallegus copiar. dec. 182. Ratio prædictæ distinctionis mihi manifesta apparet, quia, in taxa à Commissario legitime facta, clare, ut duæ classes distinctæ Personarum, assignantur; quarum altera continet Duces, Marchiones, & Comites; altera, quæ continet Dominos, habentes Vassallos, & ut pater ex contextu, una non est distinctio alterius. At certe hi, qui solum titulum filii reseruant, siue habent, vere in Classe Ducum sunt, qui vero nec tituli præminentibus ullis gaudent, nec Vassallos habent, in neutra classe ex dictis continentur, nil æquivocæ, possunt.

5. Quando quis simul est Dux, & Marchio, & Comes gaudens multis titulis multisque Dominis, non est ab ipso multiplicanda elemosyna ad multiplicationem titulorum, quia Commissarius taxando elemosynam assignavit octo reales, singulis personis, non singulis titulis.

6. Quod dixi de his, dic de Episcopis, si enim Episcopus patui renuntiatur, ita ut servaverint sibi titulum, & Dignitatem Episcopalem (quam certe semper solum sibi reservare) cum sint vere Episcopi, sicut etiam sunt Episcopi mere Titulares, præstare debent octo reales, ut si renuntiaverint etiam dignitati, quod fieri non solet; aliquis illos excusaret ab elargiendis octo, aliqui, inquam, nam ego excusare non possum, quia quacumque renuntiatione posita, semper in ipsis residet character Episcopalis, ob quod semper vere sunt, & vocati Episcopi, actusque consecrationis exercere valide possunt. Nisi loquaris de quibusdam Germanis, vel aliorum illorum Episcopis, qui sunt meri clerici, & sola jurisdictione Episcopali gaudent. Hi certe, si renuntiaverint, in nihilo remanent Episcopi.

Ducum etiam uxores, & Vidua ex illis.

7. Dubitabis tertio, de prædictorum uxoribus vidua. Respondeo. Uxores dum vivunt prædicti Mariti, sequuntur conditionem virorum, quare perinde ac viri eorum octo debent, tamen si ipsæ ex se titulo nullo gaudeant, tunc vero viduæ eorundem, si nullo proprio titulo, sed dignitate gaudeant, donent solum tuto duos reales; si autem ipsæ titulo ex se gaudent, vel dominæ sint Vassallorum, octo omnino debent. Ita clare ostendunt Verba Commissarii elemosynam taxantis. Feminae denique quæcunque si non sint, neque fuerint unquam nuptæ, habent tamen verum titulum, vel Vassallorum dominum, debent omnino octo, quia tunc habent qualiteram requiritam à Commissario ad majorem elemosynam; quam quidem qualiteram respexit commissarius in quocumque sexu ea invenitur.

8. Quid si prædictæ viduæ remaneant usufructuaria Ducatus, Marchionatus &c. Respondeo, passim modo obligantur.